

DATO
5. august 2025

Introduktion og materialeoversigt til kommunalbestyrelsens temadrøftelse om indhold og økonomi i Beskæftigelsesreformen

Den nye beskæftigelsesreform medfører store forandringer og markante reduktionskrav i kommunernes beskæftigelsesindsats i Danmark. Også i Kalundborg Kommune står vi over for krav om at skære et væsentligt millionbeløb på indsatsen for borgere og virksomheder.

Beskæftigelsesreformen spænder vidt, hvilket betyder, at der ændres på mange ting. I alt fra struktur, målgruppebeskrivelser, mindske af lediges rettigheder, afbureaukratisering med en samlet budgetreduktion på 2,73 mia. kr. Heraf er der en regning til de danske kommuner på i alt 2,47 mia. kr. Det er i sig selv et stort beløb, men det er også en stor reform, hvor der er mange rigtig gode elementer med. Elementer som har været efterspurgt i mange år og som vil gavne den danske beskæftigelsesindsats.

Regeringens budgetreduktioner kan kort fortalt opdeles i 2 hovedgrupperinger. En del, der peger på områder, hvor regeringen har beskrevet, hvad der ikke skal laves i fremtiden. En anden del, hvor der er såkaldte uspecificerede budgetreduktioner, hvor den enkelte kommune selv må kigge på områderne og prioritere.

For de områder, hvor der er udpeget konkrete budgetreduktioner, er mange af dem umiddelbart retvisende ift. administrationens vurdering af reduktionspotentialet. Ligeledes vurderes nogle af budgetreduktionsområderne at indeholde risici ift. bl.a. øget ledighed og negativ øget spiral mod de specialiserede områder end vurderet i reformen. Det skyldes bl.a. Kalundborg Kommunes socioøkonomiske profil. For de fleste områder gælder, at der er sammenhæng mellem indsatser og resultater, og at det giver en risiko for en negativ afledt effekt, enten direkte ind i flere forsørgede i kommunen på den korte og længere bane, men også afledte effekter som fx stigende udgifter på det voksenspecialiserede område.

For den del, der omhandler de uspecificerede budgetreduktioner, vil det kræve, at andre dele af jobcentrets opgaver og tiltag kommer i spil ift. reduktioner. Administrationen har fremlagt forslag til områder, hvor der kan spares på de uspecificerede områder, som ikke er en kommunal forpligtigelse.

Med kombinationen af Kalundborg Kommunes aktuelle situation med få ledige, en socioøkonomisk profil med flere unge udenfor arbejdsmarked/uddannelse og en fortsat efterspørgsel på arbejdskraft, peges der afslutningsvis i udmøntningskataloget på et par områder, hvor det vil give særlig mening at investere for at kunne imødekomme efterspørgslen nu og på sigt. Det gælder fastholdelse af indsatserne for de unge og indsatserne for ledige dagpengemodtagere.

Når man ser på den samlede økonomi for beskæftigelsesområdet, er det vigtigt at skelne mellem driftsøkonomi (udgifter til jobcenter, integration og ydelseskantor) og forsørgelsesøkonomi (forsørgelsesydelse til borgerne). Omkring en tredjedel af kommunens samlede økonomi – over én milliard kroner – er knyttet til beskæftigelsesområdet. Det meste, ca. 90 % anvendes til at finansiere borgernes forsørgelsesudgifter. Selv små justeringer i indsatser og deraf afledte ændringer i ledighedslængde har således en stor økonomisk betydning. Ifølge Styrelsen for arbejdsmarked og rekruttering koster en stigning på 0,5 pct. på den strukturelle ledighed ca. 6,0 mia. kr. på landsplan. Det vil sige en del mere end hele reformens planlagte budgetreduktion på 2,7 mia. kr.

Med indgåelse af aftalen om ændringerne med beskæftigelsesreformen har aftaleparterne accepteret den nævnte risiko, som i sidste ende for størstedelen også alt andet lige vil være en meromkostning, som indgår i kommende økonomiaftaler.

Samlet set skal Kalundborg Kommune finde bruttoreduktioner på drift og indsats for ca. 23,1 mio. kr. varigt, når reformen er fuldt indfaset. Disse bruttoreduktioner dækker over 17,1 mio. kr. specificerede og 6,0 mio. kr. uspecificerede.

Jævnfør den besluttede procesplan for den lokalpolitiske udmøntning af Beskæftigelsesreformen, har administrationen udarbejdet følgende materiale til kommunalbestyrelsens temadrøftelse på budgetseminaret den 21.-22. august 2025:

1. *Indflyvning til beskæftigelsesindsatsens bidrag* til, at Kalundborg Kommune er lykkedes med at udnytte en unik erhvervsudvikling de sidste 3-4 år til at skabe værdi både menneskeligt og økonomisk. Der er i høj grad skabt jobmatch til de lokale virksomheders efterspørgsel, parallelt med at kommunens socioøkonomi med lavt uddannelsesniveau samt sociale og sundhedsmæssige udfordringer er blevet væsentligt forbedret. Resultaterne kommer ikke af sig selv og fortsætter heller ikke pr. automatik uden aktiv ageren.
2. *Administrationens bud på udmøntningskatalog*, der kan udmønte intentionerne i reformens budgetreduktioner. Kataloget beskriver indholdet i de overordnede reduktionsinitiativer i reformen med tilhørende økonomiske konsekvenser og risici i forhold til effekter for forsørgelsesøkonomi og følgeomkostninger, hvis reduktionerne udmøntes fuldt ud i kommunen. Budgetreduktionerne følger af både regelforenklinger og færre proceskrav, lokale tilpasninger af serviceniveauet, effektiviseringer i opgaveløsning og rammer samt ophør af opgaver. Den samlede økonomiske ramme i Jobcentrets regi inddrages og andre dele af det kommunale budget på andre fagområder kan også indgå i arbejdet, idet omfang det er omfattet af reformens ændringer.
3. *Administrationens bud på investeringskatalog*, der kan afbøde de værste konsekvenser og risici både menneskeligt og økonomisk ved nogle af forslagene. Med reformen er det fortsat muligt at foretage kommunale investeringer uden for servicerammen.

Herudover er vedlagt 2 bilag udarbejdet af BDO, som har stået bag Ekspertgruppens ressourceberegningerne forud for reformen. Bilagene er tænkt til at understøtte den politiske forståelse af den forestående opgave:

- Bilag 1: BDO-notat om metodiske forskelle i ressourcebenchmark på beskæftigelsesområdet
- Bilag 2: BDO-notat om centrale risici i udmøntning og implementering af reformen på beskæftigelsesområdet

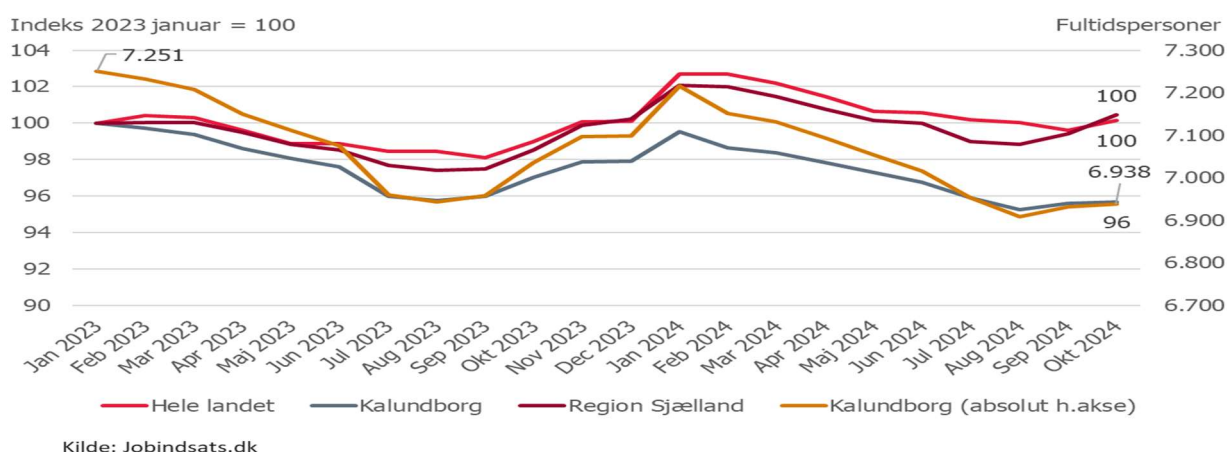

Indflyvning til beskæftigelsesindsatsens bidrag

1. Positiv udvikling i beskæftigelse og socioøkonomi

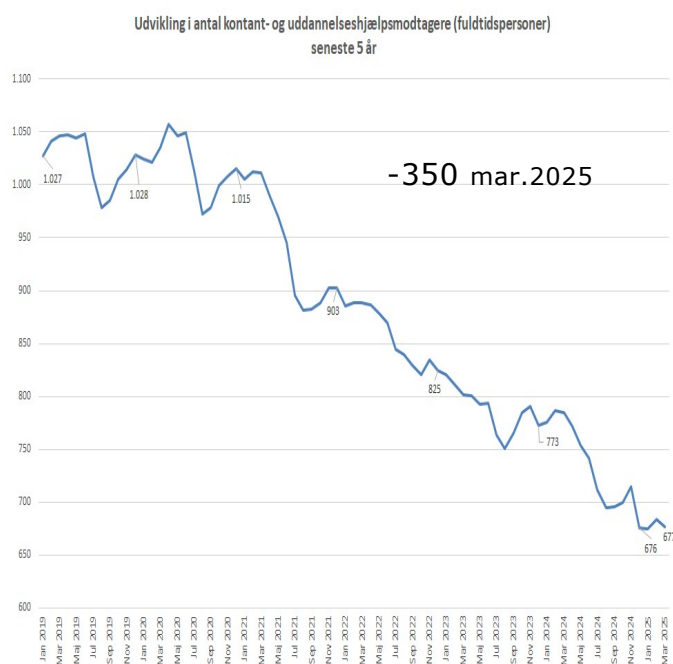
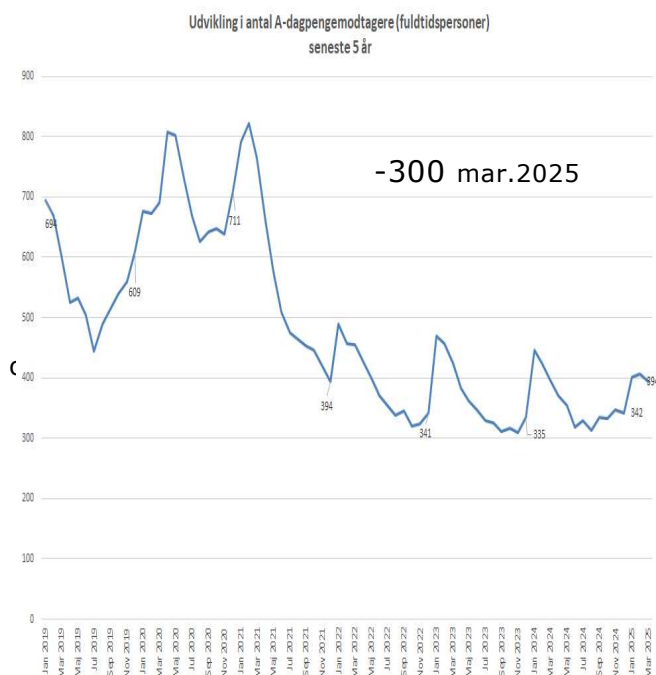
Kalundborg Kommune er i en positiv udvikling, hvad angår socioøkonomien. Dette hænger tæt sammen med et vellykket lokalt samspil mellem erhvervs-, uddannelses- og beskæftigelsesindsatsen. Samspillet understøtter, at der skabes et stabilt og holdbart grundlag for fortsat at øge eller som minimum bevare beskæftigelsesniveauet, så flere målgrupper får en plads på arbejdsmarkedet.

Øget beskæftigelse betyder færre på overførselsindkomst, og at flere deraf får en lønindtægt, der giver ekstra kommunale skatteindtægter. Således er der i dag 300 personer færre, der modtager forsørgelsesydelse i Kalundborg kommune, end sammenlignet med for 2 år siden. Udviklingen er markant bedre end på både landsplan og i Region Sjælland. På trods heraf er der dog fortsat en større andel borgere med udfordringer ud over ledighed, end i en gennemsnitlig kommune.

Ift. den socioøkonomiske udvikling er der evidens for, at tilknytning til arbejdsmarkedet også har positiv indvirkning på børns resultater i grundskolen (den sociale arv) og afledte udgifter til social- og sundhedsområdet. I det specialiserede socialområdes demografinotat er nævnt en bekymring for, om for store reduktioner på beskæftigelsesområdet vil få utilsigtede konsekvenser i form af meromkostninger på det specialiserede område (se bilag 2). Dette understreger nødvendigheden af at kigge helhedsorienteret på kommunens samlede indsatser. Et konkret eksempel i reformen er, at der lægges op til, at personer længst fra arbejdsmarkedet kan nøjes med blot at få 1 kontakt, fx telefonisk, om året.

Af de 300 personer, der er færre på forsørgelsesydelse, er ca. 40 % unge eller langtidsledige. Samlet set er den positive udvikling med til at sikre, at der de seneste år har været et betydeligt lavere omkostningsniveau til forsørgelsesydelse i Kalundborg Kommune end budgetteret. En del af denne udvikling ville være sket uafhængigt af jobcentrets indsats, grundet den gunstige vækst. Men jobcentrets indsats er med til at understøtte, at der sker en mere varig og holdbar vækst i beskæftigelsen, og at langtidsledige og borgere i udkanten af arbejdsmarkedet bringes i spil til de lokale jobåbninger. Nedenstående figurer viser ledighedsudviklingen de sidste 5 år for henholdsvis forsikrede (medlem af en A-kasse) og ikke forsikrede ledige (kontanthjælp).

2. Arbejdsmarkedspolitisk Strategi

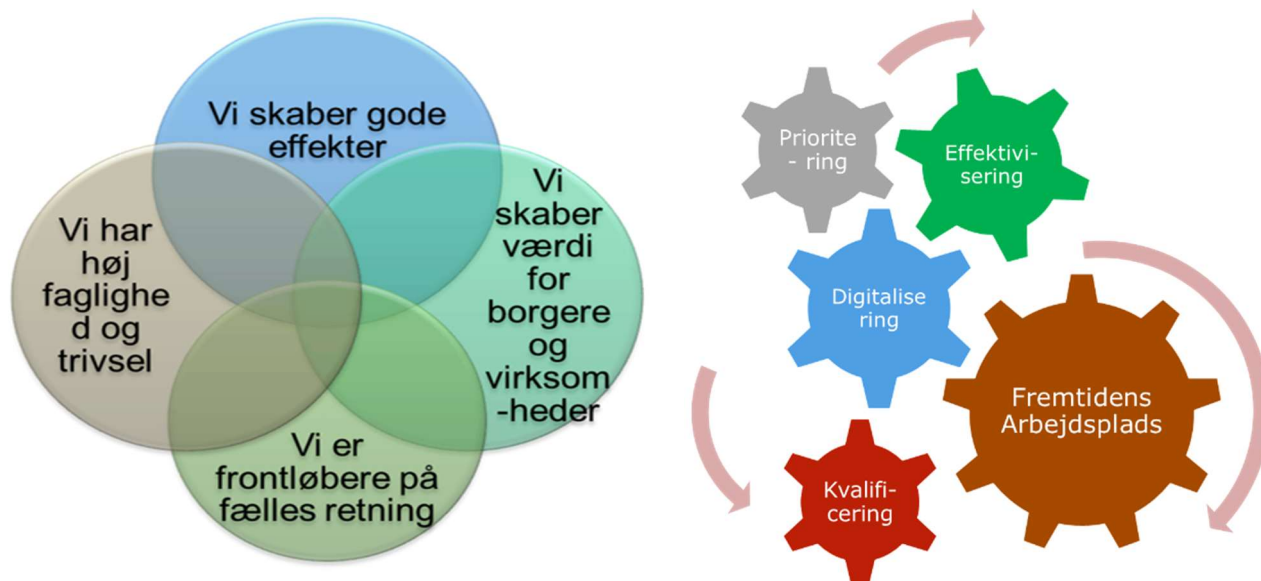
Med Unge- og Beskæftigelsesudvalgets oprettelse blev der skabt tydelige politiske pejlemærker for, hvor Kalundborg Kommunes beskæftigelsesindsats skulle bevæge sig hen. Strategien har dannet rammen for en mærkbar udvikling i perioden 2022-2025. Strategien består af følgende overordnede pejlemærker:

- 1) *De unge skal have en plads i fællesskabet og komme godt på vej i uddannelse og job*
- 2) *Virksomhederne skal understøttes i at kunne rekruttere, kompetenceudvikle og fastholde den nødvendige arbejdskraft*
- 3) *Udsatte borgere skal bringes tættere på arbejdsmarkedet*

Med den arbejdsmarkedspolitiske strategi har der både været øget fokus på prioritering af ressourcerne i relation til de politiske pejlemærker, og det er sket i kombination med øget fokus på at drive et effektivt jobcenter.

I den forbindelse har BDO gennemført en analyse af jobcentrets omkostninger og effektivitet, som er benchmarket ift. andre kommuner, som BDO på vegne af ministeriets ekspertgruppe har udført. Analysen viser, at Jobcenter Kalundborg, når man renser for kommunale forskelle i konterings- og organiseringspraksis, er 4%-point (faktor 96) billigere drevet end gennemsnittet af kommuner. I den sammenhæng måles på, hvad indsatserne koster pr. borger (se bilag 1). Isoleret set er det kun indsatsen for A-dagpengemodtagere, der ligger over gennemsnittet, hvilket skyldes, at Kalundborg Kommune hidtil har brugt markant flere midler på opkvalificering via målrettede kurser til arbejdsmarkedet. Kommunen har således ikke anvendt flere medarbejderressourcer end i andre kommuner. Resten af områderne har enhedsomkostninger til drift og aktive indsatser pr. ydelsesmodtager, der ligger under gennemsnittet i de af ministeriet repræsentativt udvalgte sammenligningskommuner.

Jobcentret har i de seneste år arbejdet med et værdigrundlag, der består af 4 overordnede værdier, og 5 optimeringsområder. Resultatet af dette arbejde vurderes at have været medvirkende til, at der i dag drives et mere effektivt jobcenter, med højere kvalitet og lavt sygefravær m.v. De 4 værdier og 5 optimeringsområder er:

Hvert af de 5 optimeringsområder har medvirket til en bedre drift:

Digitalisering

En fokuseret indsats på digitalisering. Således har der været investeringer i IT-systemer, der kunne løfte opgaver væk fra den enkelte medarbejder og løses billigere via digitalisering.

Effektivisering

Ved at arbejde målrettet på såvel organisatoriske forhold i kombination med den enkeltes produktivitet er der opnået en mere effektiv drift. Hvis 10 mennesker kan producere 10% mere, kan der selvsagt spares et årsværk, ligesom uhensigtsmæssige arbejdsgange kan koste dyrt.

Prioritering

Nedlæggelse af ikke effektfulde indsatser, hjemtagelse af opgaver, der vurderes at kunne leveres billigere og mindst lige så godt selv, har også medvirket til at der kunne flyttes penge til politiske pejlemærker.

Kvalificering

Intet bliver bedre end den medarbejder, der leverer indsatsen. Der har deraf været et stort fokus på at sikre, at der er effektfulde indsatser, hvilket kræver dygtige medarbejdere. Der har derfor været fokus på opkvalificering af den enkelte og fokus på udvikling af det enkelte tilbuds kvalitet.

Fremtidens arbejdsplads

Sammen med medarbejderne blev der i 2022 drøftet og besluttet mål for den arbejdsplads, man ønskede i fremtiden. Således har der været arbejdet med flere blødere værdier, der samlet set også bidrager til de andre optimeringsområder, da en arbejdsplads intet er uden dygtige, motiverede og engagerede medarbejdere. Eks. er sygefraværet faldet fra 6,8% i 2022 til 3,3% i 2024, holdt op imod kommunes gennemsnit på 6,7% i 2022 og 5,9% i 2024.

Såvel de bløde som de hårde værdier og indsatser, vil være vigtigt at fastholde og vedvarende at investere i, i fremtidens beskæftigelsesindsats for at kunne blive ved med at levere resultater på højt niveau.

2.1. De unge skal have en plads i fællesskabet og komme godt på vej i uddannelse og job

Der er særlig grund til at fastholde og udbygge ungeindsatsen i Kalundborg Kommune, der er blandt de kommuner i landet, hvor den socioøkonomiske baggrund sætter sig tidligst i unges uddannelsesforløb. Allerede i grundskolen er uddannelsesniveaet lavere end landsgennemsnittet, og mange unge har brug for en ekstra indsats for at opnå tilknytning til ungdomsuddannelse og arbejdsmarkedet.

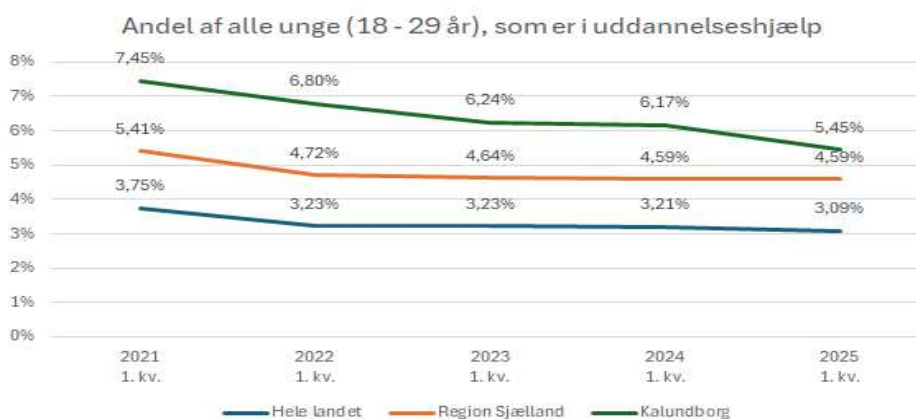
Netop derfor er en stærk, målrettet og vedholdende ungeindsats særligt vigtig. Ungeindsatsen har betydning for hele kommunens langsigtede udvikling – og for den enkelte unges livsbane. Flere analyser viser, herunder fra Rockwool Fonden og AE-rådet, at risikoen for livslang offentlig forsørgelse øges markant, hvis unge ikke får fodfæste tidligt.

Som led i konstitueringen ved kommunalvalget 2021 overgik uddannelsesvejledningen efter grundskolen og Særligt tilrettelagt Ungdomsuddannelse (STU) til Jobcentret fra Børn, Læring og Uddannelse. Isoleret set har der været et politisk ønske om et tydeligt løft af hele ungeindsatsen. Der har også været fokus på at udvikle den helhedsorienterede tilgang til de unges liv, hvorfor der er investeret i at styrke samarbejdsflader til alle væsentlige interessenter. Det være sig andre fagcentre, FGU, uddannelsesinstitutioner, psykiatrien mv.

Samlet set har det betydet, at der for unge mellem 15-17 år er etableret et tilbud, der møder de unge flere gange om ugen, og for unge på uddannelseshjælp mellem 18 og 29 år er der også tilbud, hvor jobcentrets indsats er kommet tættere på og møder de unge ud fra deres behov og præmisser.

Resultatet er et markant fald både i antal og andel af unge på uddannelseshjælp, der tydeligt viser en bedre udvikling end på både landsplan og i Region Sjælland. Det er administrationens vurdering, at hvis dette gode resultat skal fastholdes/fortsat udvikles, vil det være uhensigtsmæssigt at spare på ungeindsatsen. I forhold til fremtidig socioøkonomi er der evidens for, at en tidlig indtræden i forsørgelsessystemet har en negativ effekt ift. fremtidigt forsørgelsesgrundlag. Der er altså belæg for, at den positive udvikling i indsats og effekt vil sætte varige spor for de unge, der er der i dag og for de unge, som kommer til.

Nedenstående figur viser, at den positive udvikling på ungeområdet har betydet, at Kalundborg Kommune nærmer sig niveauet for unge uden en uddannelse i Region Sjælland og i nogen grad nærmer kommunen sig også niveauet på landsplan.

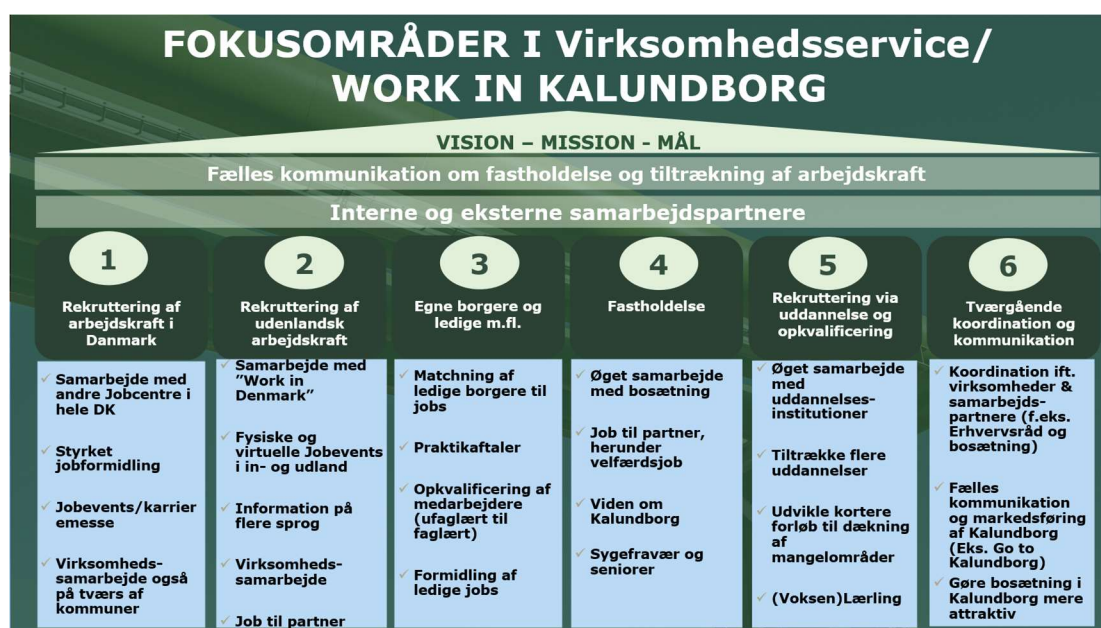

2.2 Virksomhederne skal understøttes i at kunne rekruttere, kompetenceudvikle og fastholde den nødvendige arbejdskraft

I de seneste år har erhvervslivet i Kalundborg Kommune foretaget betydelige investeringer, hvilket har betydet, at væksten i antal arbejdspladser i kommunen er steget med ca. 1.000 fuldtidsarbejdspladser om året de seneste 3 år. Det betyder bl.a., at flere borgere, der er bosat i Kalundborg Kommune, i dag arbejder i en virksomhed beliggende i kommunen.

Med den store vækst i antallet af lokale jobåbninger og med det tydelige politiske pejlemærke, har jobcentret i de seneste år haft fokus på at understøtte virksomhederne ekstraordinært. Målet er at udnytte det fulde potentiale af investeringerne til gavn for den kommunale socioøkonomi og til gavn for de lokale virksomheder, så der sikres en holdbar vækst gennem tilstrækkelig kvalificeret arbejdskraft. Det førte til, at kommunen i 2022 etablerede Work in Kalundborg, som er en indsats, der ligger i forlængelse af mange af de indsatser, der almindeligvis løses i et jobcenter, men hvor der er lagt væsentligt på det samlede serviceniveau overfor de lokale virksomheder.

Kort fortalt er målet at bidrage til, at virksomhederne får den arbejdskraft, der er brug for. Det sker gennem fokus på Kalundborg Kommunes egne ledige, arbejdskraft fra det øvrige arbejdskraftopland i Danmark, arbejdskraft fra udlandet, samt ved at bidrage til fastholdelse af eksisterende arbejdskraft. Dertil har fokus været på et øget behov for dialog, kommunikation og samarbejde internt såvel som eksternt.

Der er etableret flere nye tiltag som følge af denne indsats. Fx arrangeres der nu karrieremesser, styrket samarbejde med Work In Denmark om bl.a. online-messer ift. rekruttering af udenlandsk arbejdskraft, der er udstationeret medarbejdere i andre store jobcentre for at sikre arbejdskraft til kommunens virksomheder og samarbejdet med alle relevante jobcentre og A-kasser er styrket. Work in Kalundborg deltager også på jobmesser i flere andre kommuner for at promovere de lokale virksomheders behov for arbejdskraft. Dertil er nærheden til de lokale virksomheder øget generelt, hvilket også har betydning for at sikre, at de mere udsatte borgere kan få en plads på arbejdsmarkedet.

For at understøtte med lokal arbejdskraft til virksomhedernes mangelområder har jobcentret anvendt ekstraordinært mange midler til opkvalificering af Kalundborg Kommunes egne ledige, fx til SOSU KLAR, Pædagog KLAR og Industri KLAR samt diverse andre individuelle bevillinger. Det har både gavnet den enkelte ledige, der har fået tilknytning til arbejdsmarkedet, og styrket det kvalificerede arbejdskraftsudbud for de lokale virksomheder.

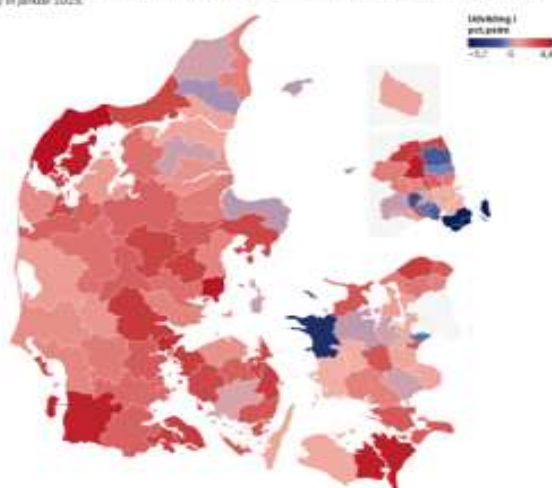
2.3 Udsatte borgere skal bringes tættere på arbejdsmarkedet

Jobcentret har mange forskellige målgrupper. Alt lige fra dem, der kun kortvarigt er inde at "vende" og reelt kan klare sig selv, til dem der har mange år i ydelsessystemet. For de udsatte borgere kan rejsen mod arbejdsmarkedet være vanskelig, ligesom nogle borgere har brug for en helhedsorienteret indsats ift. eventuelle snitflader til andre fagcentre eller instanser. Her er fokus på at indtage rollen som den koordinerende part i samarbejdet med andre, samt at fastholde fokus på progression med borgeren i centrum. Det sker i kombination med faglig viden om de mest virkningsfulde indsatser for forskellige typer af målgrupper.

Der anvendes også ekstraordinære midler til opkvalificering for de mere udsatte målgrupper, som fx har været lang tid på forsørgelse. Effekten heraf er, at Kalundborg Kommune er den kommune i Danmark, der i perioden primo 2023 til primo 2025 har det 3. største fald i andelen af langtidsledige, svarende til 46 personer. Dette er holdt op imod, at størstedelen af andre kommuner havde en stigning i samme periode.

Andelen af langtidsledige stiger i næsten alle kommunerne

Kartet viser ændringen i andelen af langtidsledige blandt forsørgede fra januar 2023 (hvor andelen på landsplan var 14,7 pct.) til januar 2025.

Kalundborg Kommune: -4,4 pct.point.

I januar 2023 var der 106 langtidsledige i Kalundborg Kommune, svarende 14,7 pct. af de ledige.

I januar 2025 er tallet 60 langtidsledige, svarende til 10,3 af de ledige.

Det er en udvikling på -46 personer, og -4,4 procent point.

På samme vis er ledighedsprocenten for borgere, der er berettigede til et fleksjob, i december 2024 på 9,4 % for Kalundborg Kommune og 13,5 % på landsplan. I december 2021 var de tilsvarende andele 14,1 % i Kalundborg Kommune og 13,8 % på landsplan. Det vil sige, at ledighedsprocenten for borgere, der ikke kan arbejde på normale vilkår, er faldet 4,7 %-point i Kalundborg Kommune mod 0,3 %-point på landsplan i de seneste år.